

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: **Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr.** — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k. Reklamacye sa wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Niemce. — Rosya i Królestwo Polskie. — Montenegro. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka. Rzecz urzędowa.

W gminie Sopowie, obwodzie kołomyjskim założono regularną szkołę parafialną, a na wyposażenie jej przeznaczyła gmina Sopów, równie jak mająca należeć do tej szkoły gmina Kujdańce następujące składki:

1. Obowiązują się rzeczono gminy na utrzymanie każdego nauczyciela płacić rocznie sto złotych reńskich w gotówce w kwartalnych ratach z dołu i dawać trzy korce kukurudzy.

2. Wystawiony już budynek szkolny przenieść na miejsce położone w pośrodku między obydwoma gminami i utrzymywać go zawsze w dobrym stanie, jako też sprawić i dokupywać potrzebne porządki szkolne.

3. Na opał izby szkolnej dostarczać każdej zimy 15 fur twardych gałęzi albo chrustu. Jeżeli to drzewo nie wystarczyło na opał izby szkolnej, tedy oświadczają gminy dodać jeszcze dwie kóp okłotów słomy.

4. Zamiast zalatwiania potrzebnej przy szkole posługi szkolnej, przyjęły na siebie gminy obowiązek płacić nauczycielowi pauszale roczne dwanaście złotych reńskich m. k.

Zaprowadzone, jak w ogóle wszystkie prawnie na gminy przypadające ciężary i składki na tę szkołę, będą gminy zawsze w tym stosunku ponosić, że gmina Sopów ma się przykładać dwiema trzecimi częściami, a gmina Kujdańce jedną trzecią częścią.

Oprócz tego obowiązał się gr. k. proboszcz jmx. Eudoxysz Romanowski przez czas swego probostwa w Sopowie, przykładać się do płacy każdego nauczyciela roczną składką 2 złr. w m. k., i ustąpić mu na użytek pół morga erekcyonalnego gruntu pod top. liczbą 128-168.

Nakoniec właściciel gruntu w Sopowie Fedor Dmytrenkow odstąpił na wystawienie szkoły plac, obejmujący ośm sążni długości a pięć sążni szerokości.

Okazaną temi składkami pożyteczną dążność ku podniesieniu szkół ludowych podaje niniejszem c. k. Namiestnictwo z zasłużonym uznaniem do wiadomości powszechnej.

Sprawy krajowe.

(Wymiar należności pocztowych.)

Wiedeń, 11go października. Rozporządzenie ministerstwa handlu z 2. października 1858, prawomocne we wszystkich krajach koronnych, względem wymiaru należności pocztowych w walucie austriackiej.

Na mocy najwyższego patentu monetarnego z 27go kwietnia 1858 (Dz. ust. p. nr. 63) i na zasadzie najwyższej uchwały z 5. września 1858 postanawiają się wewnętrzne należności portoryi listowej i poczty jezdnej, tudzież zachodzące przy służbie pocztowej stałe należności zaczawszy od 1. listopada 1858 w walucie austriackiej w kwotach, jakie w poniższym przeglądzie i w załączonych taryfach są zawarte.

Równocześnie postanawiają się najwyższe kwoty, po które srebro i złoto w otwartych kopertach może być przyjmowane na pocztę (§. 10 regulaminu poczty jezdnej z roku 1838) na 10 odnośnie 100 zł. waluty austriackiej, kwoty, po które będą przyjmowane pieniężne asygnacje, dla zajmujących się sprawą nsygnowania urzędów w Lombardo-weneckim królestwie, na 100 zł., dla urzędów w innych krajach koronnych na 1000 zł., a dla Wiednia na 5000 zł. austriackiej waluty a wynagrodzenie za stratę rekomendowanego listu (§. 20 regulaminu poczty listowej z roku 1838) na 20 zł. austriackiej waluty, za stratę sztafety (§. 69 regulaminu poczty listowej) na 25 zł. austriackiej waluty, a za stratę przesyłki pocztowej bez wymienionej wartości (§. 32 regulaminu poczty jezdnej) na 10 zł. waluty austriackiej.

Przepisane §. 35 ustawy pocztowej z roku 1837 i §. 27 ustawy pocztowej dla Węgier i dawnych ich ościennych krajów z 26. grudnia 1850 (Dz. ust. p. z r. 1851 nr. 4) za poszkodowa-

nie przywilejów zakładu pocztowego kary od 2 do 5 złr. mon. k. będą pobierane równie jak kara 25 złr. za zaniedbaną lub niedokładną deklarację przedmiotów, które od transportu pocztą jezdną są wyłączone (§. 2 regulaminu poczty jezdnej) na przyszłość w dotychczasowych kwotach imiennych w walucie austriackiej.

Względem emisji nowych marek listowych nastąpią przepisy. *Toggenburg m. p.*

Przeгляд

teraźniejszego i mającego się zaprowadzić z dniem 1. listopada 1858 nowego wymiaru wewnętrznych należności listowych i poczty jezdnej, tudzież zachodzących przy pocztowej służbie stałych należności.

Oznaczenie należności	Teraźniejszy wymiar w mon. konw.		Przyszły wymiar w wal. austr.	
	złr.	kr.	złr.	centy
I.				
Wewnętrzne należności poczty listowej:				
1. Portorya lokalna po 16 lutów	—	2	—	3
2. Pierwsza należność portoryi włącznie do 10 mil	—	3	—	5
3. Druga należność portoryi nad 10 włącznie do 20 mil	—	6	—	10
4. Trzecia należność portoryi nad 20 mil	—	9	—	15
5. Należność za przesyłki w opasce krzyżowej za lut	—	1	—	2
6. Dodatkowa taxa za niefrankowe listy za lut	—	3	—	5
7. Należność rekomendacyjna:				
a) za listy lokalne	—	3	—	5
b) za wszelkie inne listy	—	6	—	10
8. Należność za retour-recepisc	—	6	—	10
9. Należność zamówienia za listy na pocztowych urzędach nieeraryalnych	—	1/2	—	1
10. Należność zamówienia za sztafety:				
a) w mieście Wiedniu	—	20	—	35
b) na przedmieściach Wiednia	—	30	—	52
c) na wszystkich innych miejscach	—	15	—	26
11. Należność za schówek miesięcznie	1	—	1	5
12. Marki gazeciarskie za 100 sztuk	1	—	1	5
13. Należność za dodatki gazeciarskie (100 egzemplarzy)	—	24	—	42
14. Należność za doręczenie gazet *)	—	1/2	—	1
II.				
Wewnętrzne należności poczty jezdnej:				
1. Główna portorya	—	10	—	15
2. Portorya wartości i wagi za każde 100 złr. wartości i 1 funt wagi z zatrzymaniem dotychczasowej progresyi milowej	—	1	—	2
3. Należność za retour-recepisc	—	6	—	10
4. Należność aviso	—	1	—	2
5. Należność zamówienia:				
a) w Wiedniu	—	3	—	5
b) we wszystkich innych miejscach	—	2	—	3

*) Zresztą pozostają w prawomocności postanowienia względem portoryi listowych z 26. marca 1856 (Dz. ust. p. roku 1850 nr. 149.)

**) Każda wartość ma być podawana w walucie austriackiej. Umniejszenie portoryi od posyłek srebra i złota i od pieniędzy papierowych (§. 3. taryfy pocztowej z 20. listopada 1849 i rozporządzenie ministerstwa handlu z 9. lipca 1850 Dz. ust. p. z r. 1850 nr. 13 i 229 ma się ograniczać tylko na kwotach do 50 złt. waluty austriackiej. Wartość wolnego pakunku oznacza się na 100 złotych waluty austriackiej. Reszta postanowień powyższej taryfy pocztowej pozostaje w prawomocności.

Ustawa względem uzupełnienia armii.

(Ciąg dalszy.)

11. Rabinom.

12. Kandydatom na rabinów.

a) wtenczas, kiedy odwiedzają jeszcze szkołę rabinów uznaną przez rząd za zakład publiczny, jeśli przy tem wykazują się z nienaganego postępowania swego i z dobrego postępu w naukach, tudzież

b) przez ciąg trzech lat po dobrem ukończeniu nauk w takiej szkole, jeśli wykazują się świadectwem rabina, że mogą piastować

posadę rabina, tudzież zaświadczeniem politycznej swej zwierzchności obwodowej, że się dobrze zachowują i należą jeszcze do liczby kandydatów rabinatu.

§. 18. Urzędnikom państwa łącznie z zaprzysiężonymi praktykantami konceptowymi i zaprzysiężonymi elewami władz rządowych.

14. Urzędnikom funduszów publicznych, zastępstw krajowych i urzędów gminnych, którym poruczone administrację polityczną, jeśli dla otrzymania posady tych urzędników potrzeba świadectw z ukończenia studyów prawnych i politycznych.

§. 19. 15) Profesorom i nauczycielom w publicznych zakładach naukowych lub za takie uznanych łącznie z trywialnemi szkołami, jeśli mianowani są stale przez zwierzchności szkolne.

16) Doktorom wszystkich fakultetów graduowanym na uniwersytetach austriackich.

§. 20. 17) Zwyczajni i publiczni uczniowie uniwersytetu, akademii jurystycznej, akademii orientalnej w Wiedniu, gimnazjum wyższego i akademii górniczej,

a) jeśli wykażą się świadectwem nienagannego zachowania się moralnego i ogólną klasą z odszczególnieniem, a jeśli takiej klasy ogólnej nie dają, wszystkimi bez wyjątku klasami z odszczególnieniem w postępie naukowym.

Zaświadczenia dojrzałości z ukończonego gimnazjum zastępują miejsce rzeczonych poświadczeń szkolnych.

b) Uczniom, którzy roku poprzedniego znajdowali się w jednym z zakładów szkolnych, gdzie egzamina pół lub całoroczne nie przyszedli, muszą wykazać się, że w upłynionym roku szkolnym nie zasłużyli we względnie dyscyplinarnym na żadaną nagany, i w rozprawie ustnej w każdym przedmiocie głównym dowiodą, że odbyli studia z postępowaniem znakomitym.

c) dla słuchaczy nauk jurystycznych i politycznych dostateczne jest zaświadczenie z egzaminu ogólnego złożonego za rok upłyniony z przyznaniem uzdolnienia.

Powyzsze uwolnienia przysługują uczniom jeszcze przy pierwszym odstawieniu po ukończeniu ich nauk, a doktorom i nauczycielskim kandydatom gimnazjalnym jeszcze przez ciąg dalszych dwóch lat, jeśli pierwsi rocznie złożą przynajmniej jeden ścisły egzamin, a drudzy wykażą się w roku drugim zaświadczeniem uzdolnienia do nauczycielstwa.

§. 21. 18) Właścicielom odziedziczonych, niepodzielnych gospodarstw włościańskich, jeśli stale na swym gruncie zamieszkują, gospodarstwem swym sami się trudnią, a przychód z gruntu wystarcza na samoistne utrzymanie rodziny składającej się z pięciu głów.

19) Jedynakowi, lub w braku syna jednemu wnukowi posiadacza lub owdowiałej właścicielki jakiego w tym paragrafie wymienionego gospodarstwa wiejskiego, jeśli przy zachodzących w §. 13 oznaczonych stosunkach tak co do właściciela lub właścicielki, jak niemniej co do syna lub wnuka, musiałoby gospodarstwo podupaść.

§. 22. Magistrowie i patronowie chirurgii, dyplomowani aptekarze i weterynarze mają w takim razie, gdyby z losowania przypadło im wstąpić do wojska, pełnić ile możności tylko służbę w zawodzie swoim polową.

§. 23. O uwolnieniu od wstąpienia do wojska za złożeniem taxy uwalniającej postanawia przepis z 21. lutego 1856.

§. 24. Kto na zasadzie jednego z postanowień zawartych w §§. 14 łącznie do 20 uwolniony został od wstąpienia do wojska, a później zrzecze się tytułu tego uwolnienia, lub zaniedba dopełnić jego warunku, a innego nie nabędzie, podlega w ciągu lat oznaczonych w §. 3 obowiązki wstąpienia do wojska w tej klasie wieku, w której otrzymał przysługujące mu uwolnienie (§. 30).

Rozdział piąty.

Proceder przy odstawianiu.

§. 25. Polityczna zwierzchność obwodowa układa z pomocą gmin i spisujących metryki, wykazy popisowych powołanych w każdej gminie według przystanowiska do stawienia się i wymienia niezdatnych widocznie i tych, którym uwolnienie przysługuje w drodze urzędowej.

§. 26. Za widocznie niezdatnych uważać i oznaczyć ma zwierzchność obwodowa tych popisowych, których słabość umysłowa, widoczna ułomność fizyczna lub chorowitość według poświadczenia przełożonych gminy i przynajmniej dwóch członków gminy, którzy mają także synów powołanych do tego asenterunku, lecz wolnych od wszelkich widocznych ułomności — jest w całej gminie wiadoma, i niepotrzebuje już żadnego potwierdzenia lekarskiego.

Za uwolnionych w drodze urzędowej (§§. 14 łącznie do 21) tych tylko należy oznaczyć, których tytuł uwolnienia przedłożono autentycznie zwierzchności obwodowej. (C. d. n.)

Anglia.

(Książę Adalbert. — Transport pionierów do Kolumbii. — Burze morskie. — Flota na kanale.)

Londyn, 8. października. Jego królewicza Mość pruski książę Adalbert był zeszłej środy w Portsmouth na obiedzie u admirała portu Sir G. Seymoura. Pruski wicekonzuls p. Van den Bergh był także gościem admirała. Zamierzony odjazd księcia do Hamburga został odroczone dla zaszłej niepogody.

— Statek „Thames City“ odpływie w poniedziałek z Gravesend do Vancouver Island z oddziałem pionierów, przeznaczonym do angielskiej Kolumbii. Tego samego dnia odpływa okręt „Brieris“ z działami, amunicją i zapasami rozmaitego rodzaju także do Vancouver Island. Odjeżdża nim także kilku urzędników policyi i misionarzy.

— Z Southamptonu telegrafują: Między Algesirą a Gibraltarem wywrócił wirowy wiatr francuską brygantynę „Hippolyte“ i zatopił ją. Kapitan Labantier i 1 majątek utoneli; inni zostali ocaleni. Ta sama burza sprowadziła kilka innych pomniejszych wypadków. Statek „Diana“ z Hartlepoolu rozbił się w pobliżu Gibraltaru. Żeglarz i załoga zostali ocaleni.

— W londyńskiej korespondencji jednego z berlińskich dzienników stoi, że flota na kanale jest już zgromadzona i składa się z następujących okrętów: „Orion“ o 91 działach, „Renown“ o 91, „Wiktor Emanuel“ o 91, „Caesar“ o 90, „Brunswick“ o 81, „Euryalus“ o 51, „Diadem“ o 32, „Raccoon“ o 22, „Nacer“ o 11 działach. Flota krąży po kanale albo zawija do portu Plymouth. Nierówna liczba dział pochodzi ztąd, że nowszym wojennym statkom dodają pokładowe działo nadzwyczaj wielkiego kalibru, które spoczywa na ruchomej śrubie. Jak wiadomo nie było w ostatnich latach żadnej floty na kanale, co zaś teraz to ma znaczyć, rozumie się przez się. Zaś wiadomość o nowych fortyfikacjach w Portsmouth, którą niemieckie dzienniki głosiły przed kilką dniami, jest bezzasadną.

Francya.

(Nowiny dworu. — Kwestya kanalu Panamy. — Powołanie urlopników. — Przyszła podróż Ich Mości Cesarstwa. — Wiadomości bieżące. — Pory pochołu wojskowego.)

Paryż, 8. października. Cesarzowa udaje się jutro do obozu pod Chalonnem. Na wielkiej rewii, która ma być wyprawioną w obozie w niedzielę znajdować się będzie Cesarzowa kouno, w amazońce z kirysem, przyrządzonym umyślnie na ten festyn wojskowy.

— Kilka tutejszych dzienników ogłasza pismo hrabiego Malmesbury względem budowy kanalu, który ma przerznąć cieśninę Panamy. To pismo adresowane do P. Feliksa Belly, który otrzymał koncesję na budowę tego kanalu, opiewa:

Mój Panie! Mam zaszczyt oznajmić Panu, że otrzymałem list pański z dnia 1go maja, zawierający kopię traktatu, który zawarłeś z republikami Nikaraguy i Kosta Ryki względem budowy kanalu między atlantyckim a cichym Oceanem, i miło mi zapewnić panu, że stypulacye traktatu „Clayton Bulwera“, zawartego na dniu 19go kwietnia 1850 roku między zjednoczonymi Stanami i Anglią, dadzą zastosować się mojemu zdaniem, także i do pańskiego projektu, jeżeli zostanie wykonany. Mam zaszczyt etc. Malmesbury.

Dziennik *Patrie* ogłaszając także to pismo, rad jest z tego, że oświadczenie p. Malmesbury zobowiązuje Anglię bronić neutralności zaprojektowanego kanalu, od przedsięwzięcia amerykańskiego korsarza. Równocześnie ogłasza długi artykuł w tej kwestyi, dowodząc w nim, że wszystkie wielkie handlowe gościńce muszą być wolne i nie powinny znajdować się w posiadaniu wielkiego mocarstwa.

— Oficerowie, podoficerowie i żołnierze na urlopie sześciomiesięcznym, otrzymali jak słychać rozkaz wracać do swych korpusów.

— Mówią wiele o nowej nieodwołalnie postanowionej podróży Cesarza i Cesarzowej na przyszłą wiosnę.

— Jenerał Goyon znajdujący się znów w Rzymie, oznajmił Ojcu świętemu, że Ich Mość Cesarstwo mają zamiar odwiedzić Jego Świątobliwość w Rzymie na przyszłą wiosnę w miesiącu marcu. Te wiadomości potwierdził później p. Grammont. Powrót do Francyi nastąpić ma na Sycylię.

— Książę Napoleon uda się rzeczywiście wkrótce w swą podróż do Algieryi. Parową fregatą „Reine Hortense“ już uzbrajają w Cherbourg.

— Co do rozruchów w Meksyku zamierza cesarski rząd wystąpić stanowczo. Kontradmiral Penaud, nowo-mianowany naczelnym wódcą stacyi floty na Antylach i meksykańskiej zatoce, odpłynął temi dni mi z stanowczymi instrukcjami odnoszącymi się do opieki dla francuskich poddanych mieszkających w Meksyku.

— Dla zaoszczędzenia wojsku niedogodności i trudów podczas długich pochodów w zimowej porze, rozporządziła najwyższa wojskowa władza, że wyjąwszy nadzwyczajne wypadki, następywać mają na przyszłość wszelkie zmiany garnizonu i peryodyczne ruchy wojsk tylko na wiosnę, kiedy ustają już błota a jeszcze nie nastąpiły prochy.

Belgia.

(Zwołanie izb zapowiedziane. — Projekta do wniesienia.)

Bruxela, 7go października. Zagajenie izb nastąpi na dniu 9go listopada a w kilka dni później przedłożony zostanie projekt ustawy względem publicznej dobroczynności. Projekt znizienia taryfy na żelaznych kolejach państwa będzie także przedłożony a w ministerium publicznych robót pracują nad polepszeniem pocztowej służby. O projekcie ustawy względem nauk mówią także.

Niemce.

(Najnowsze rozporządzenia względem rejencji. — Nowiny dworu.)

Berlin, 9go października. Dziennik *Zeit* ogłasza teraz dosłowną osnowę wiadomych już z depesz telegraficznych rozporządzeń względem rejencji w królestwie pruskiem:

1. Najwyższy dekret z 7go października 1858 względem wezwania Jego królewicz. M. księcia pruskiego do objęcia rejencji.

„Wasza królewicz. Mość i kochany książę! Zaspokoileś mnie zupełnie zastępstwem swem w sprawach rządowych w ciągu roku, który od czasu słabości mojej upłynął, i serdecznie też za to Ci dziękuję. A że z wyroku Bozego stan zdrowia mojego nie dozwala mi jeszcze i teraz zająć się sprawami rządowymi, a lekarze radzą mi podjąć i tej zimy podróż w strony południowe, tedy upraszam

Waszą królewicz. Mość, abys dla tej nieustającej przeszkody Mojej prowadził sam rządy tak długo, pokąd obowiązków mego urzędu królewskiego nie zdołam sam dopełnić, i byś w mojem imieniu jako Rejent sprawował władzę królewską z odpowiedzialnością tylko w obec Boga, według najlepszej swej wiedzy i sumienia, i stosownie też do tego ehciej wydać potrzebne w tej mierze dalsze rozporządzenia. Ze spraw odnoszących się do Domu mego królewskiego, te sobie zastrzegam do własnego rozstrzygnięcia, które Moją osobę obchodzą.

Sanssouci, dnia 7. października 1858.

Fryderyk Wilhelm.“

2. Dekret Jego królewicz. Mości księcia pruskiego z dnia 9go października 1858 względem objęcia rejencyi i zwołania obu izb sejmu krajowego.

„Jak się to okazuje z przyłączonego dekretu najwyższego z dnia 7go b. m. przeszkadza dotąd jeszcze Najjaśniejszemu Panu słabość, jaką dotknięty został z wyroku Bożego, zajmować się sprawami państwa, i dlatego też wezwał mnie, bym objął rejencyę. — W moc tego wezwania Jego król. Mości, i na zasadzie artykułu 56 konstytucyi z 31go stycznia 1850, postanowiłem — jako agnat stojący najbliżej tronu — objąć niniejszem rejencyę kraju, i w imieniu Najjaśniejszego Pana i Króla sprawować rządy tak długo, pokąd Jego Mość Król nie zdoła sam rządów wykonywać. Stosownie więc do postanowień w artykule 56 konstytucyi z 31go stycznia 1850, zwołałem dołączonem tu rozporządzeniem obie izby sejmu krajowego i przykazuję ministeryum państwa, by to rozporządzenie wraz z dekretem najwyższym z 7. b. m. i moje rozporządzenie niniejsze podało w zbiorze ustaw do wiadomości publicznej.

Berlin, 9. października 1858.

Wilhelm, książę pruski, Rejent.“

3. Rozporządzenie względem zwołania obu izb sejmu krajowego.

„Objawszy rejencyę kraju w moc wezwania Jego król. Mości i na zasadzie artykułu 56 konstytucyi z 31. stycznia 1850, rozporządzam według postanowień zawartych w pomienionym 56 artykule:

Obie izby sejmu krajowego monarchii, izbę senatorską i izbę deputowanych, zwołuje się na 20go października roku bieżącego do głównego i rezydencyonalnego miasta Berlina.

Ministeryum państwa zająć się ma wykonaniem tego rozporządzenia.

Wdowód czego mój najwyższy podpis własnoręczny z wyciśnięciem pieczęci królewskiej.

Dan w Berlinie, 9. października 1858.

(L. S.) *Wilhelm, książę pruski, Rejent.*“

— JJ. MM. Król i Królowa wyruszyć mają dnia 12go b. m. w podróż do Meranu, a to znów w ścislem incognito i pod przebrałem nazwiskiem hrabi i hrabiny Zollern.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Kolej z Moskwy do Saratowa i linii kaukaskiej. — Komitety włósciańskie. — Doniesienia z Warszawy na Wiedeń. — Zasoby towarzystwa żeglugi bałtyckiej.)

Petersburg, 1. października. Na założenie kolei żelaznej z Moskwy do Saratowa zezwolił Cesarz, i wkrótce rozpocząć mają budowę. Korzyści jakie ztąd wynikają dla handlu są zanadto oczywiste, aby je wyszczególniać. Zwracamy tylko na to uwagę, że połączenie kaspijskiego morza i jego wybrzeży z Petersburgiem i z fińsko-bałtyckiem morzem jest wielkiej wagi nie tylko z komercyonalnych ale z wszelkich innych względów.

— Postanowiono już stanowczo budować na Kaukazie żelazną kolej z Poti na Tyflidę do Baku. Tymczasem rozpoczęto okazałe roboty prowadzące gościniec z Władykaukazu do Tyflidy w długości 175 wiorstw. Kosztować będzie 3 miliony srebrnych rubli. Dwóch inżynierów umyślnie wyprawionych do Szwajcaryi, rozpoznawało jak prowadzono kolej górami Szwajcaryi i Piemontu, ażeby zastosować ich system przy budowie powyż orzeczonego gościńca.

— Gubernialne komitety szlacheckie w sprawie włóscian zagajono w Saratowie, Pensy i Tambowie na dniu 14go a w Tuli na dniu 17go wrześniea.

— Minister wojny generał Suchozanet objeżdża obecnie w inspekcji fortece w Polsce, gdyż Cesarz nie mógł tą razą dla braku sam zająć się inspekcją. Królewsko-sardyński generał-major artyteryi, Cavaliere d'Argogna nie opuścił jeszcze z swym towarzyszem, rotmistrzem Robillant, rosyjskiego państwa; owszem rozciągnął wojskowo-naukową podróż swą aż do Petersburga. Skutkiem pobytu Cesarza w Warszawie były liczne nadania orderów, odznaczenia i niektóre zmiany przy urzędzie administracyjnym. Dotychczasowy dyrektor kancelaryi namiestnictwa, tajny radca Eliasiewicz został z tej posady dla nadwątłego zdrowia uwolniony, a Cesarz nadał ją tajnemu radcy Ptatonowi. Dnia 4go b. m. obchodzone w Warszawie festyn orderu Włodzimierza. Wice-admirał Putiatyn, który się odznaczył w wypadkach wschodnio-azyatyckich, został mianowany admirałem. Książę Górczakow, minister spraw zagranicznych, uzyskał podczas obecności księcia Napoleona czas zwiedzić wystawę sztuk pięknych i dobroczynne zakłady miasta.

— Na zgromadzeniu akcyonaryuszów rosyjskiego towarzystwa parowej żeglugi na bałtyckiem morzu oznajmił założyciel, że towarzystwo posiada we Francyi dziewięć śrubowych parostatków ogółem w sile 500 koni i o wadze 3,500 beczek za 333,333 rubli. — Druga rata na akcyę przypada na dniu 1go (11go) października. Przygotowawcze kroki do organizacyi nowej służby w Hawrze i tutaj już poczyniono.

Montenegro.

(Siostrzeńce Danilo do Paryża.)

Książę Danilo wysłał swych obydwóch siostrzenców napowrót do Paryża, i dodał im jeszcze dwóch innych Czarnogórców i wszyscy z dwoma paryskimi profesorami odjechali na Tryest do Paryża.

Turcyja.

(Doniesienia z Bagdadu. — Powstanie wojskowe w Trypolidzie syryjskiej.)

Bezustanne niepokoje w prowincyi bagdadzkiej spowodowały rząd do wysłania tam nadzwyczajnego komisarza i dwóch pułków piechoty. Komisarz obejmie rządy spraw prowincyi, gdyż Omer Basza, któremu poruczono zająć się werbunkiem 3000 Arabów i uspokojeniem buntowniczych Beduinów, niebył dotąd w stanie wywiązać się z tej misyi.

— Dziennik *Presse d'Orient* nadmienia co było powodem rozruchu wojskowego w Trypolidzie syryjskiej: Właśnie chciano dymisjonować wysłużonych żołnierzy i odsyłać ich do ojczyzny fregatą, która już na nich czekała, lecz że ich jeszcze przytrzymano dla załatwienia niektórych formalności, wojsko tymczasem nie chciało czekać, obawiając się cholery, która srożyła się w mieście. Z tego powodu przyszło do buntu, ale go wkrótce przytłumiono.

— W Trypolidzie (Syryi) zaszło wojskowe powstanie w następujący sposób: 800 żołnierzy, których czas służby skończył się od dwóch lat, wyprawili kilku z swego grona do Baszy z żądaniem, ażeby w ciągu dwudziestucztu godzin odesłał ich do domu i zapłacił żołd od roku zaległy. Gdy Basza oświadczył, że wypełnienie tych zadań nie zależy od niego, wtargnął cały batalion do jego pałacu, zajął wschody i dziedzińce i żądał natarczywie, ażeby natychmiast zaspokojono jego żądanie. Resztę załogi, która ich miała wyprzeć z pałacu, rozprószyli bagnietami, i dopiero Albańczykom, którzy właśnie na czas przybyli, udało się poskromić buntowników. Nazajutrz otrzymał każdy z nich po 200 falągów, hersztów czeka dotkliwsza kara. Do obrony Baszy przybyło także dwa tysiące konnych Arabów, zajęli jednak aż do dalszych rozkazów stanowisko za miastem. Mieszkańcy europejscy podczas całego tego wypadku byli przejści największą trwogą.

A z y a.

(Doniesienia z Indyi.)

Z **Luknowa** donoszą, że Nena Sahib znajduje się teraz w Bireczu; jego stronnictwo zmniejszyło się bardzo po klęsce poniesionej pod Kazidunge, ale zawsze jeszcze ma przy sobie 2200 ludzi. Dnia 11. sierpnia wyruszył oddział w sile 400 policyjnych żołnierzy i 50 jazdy pod dowództwem kapitana Dawsona z Luknowa do Sundeli instalować naczelnika nazwiskiem Huszmet Ali. Powstańcy byli zgromadzeni w sile 3000 ludzi, a między tymi 5 do 600 jeźdźców z 5 działami. Po przedmieściach stawili opór, ale po walce trwającej półtrzecia godziny zostali pobici z utratą jednego działu i 100 ludzi w zabitych i rannych. Policyjni żołnierze, którzy utracili 13 zabitych i 17 rannych, wrócili do Luknowa wprowadziwszy poprzód Huszmet Alego wraz z 700 jego ludźmi w posiadanie Sundeli. Kolumna jenerała Granta, przeznaczona do Sultaupuru, była dnia 11. z. m. w Busurze o 11 angielskich mil od Sultaupuru, gdzie spodziewała się stanąć następującego dnia. Kraj wzdłuż gościńca Luknowa do Fizabadu jest spokojny.

Wiadomości z Buxuru, Ghazipuru, Azimguru, Szadabadu i Czupry są niepomyślne. Wszystkie powiaty są w ręku powstańców, którzy wkroczyli tam z Oudy.

Siłę powstańców zgromadzonych w rozmaitych częściach Oudy i innych punktach obliczają na dwadzieścia oddziałów, z których większa część liczy po 9 do 18.000 ludzi z dostateczną liczbą dział. Beguma Oudy, najzaciętsza nieprzyjaciółka Anglików stoi zawsze jeszcze w sile 11.000 ludzi piechoty, 650 jeźdźców i 9 dział w pobliżu Buri o 48 angielskich mil na północ od Luknowa. Siłę innego naczelnika Chana Ali Chana, który obsadził powiat Mohundi podają na 18.000 ludzi piechoty, 2300 ludzi konnicy i 21 dział. Mniej więcej szosta część stojących pod bronią powstańców składa się z wysłużonych żołnierzy z dawnych angielskich pułków Sepojów; reszta składa się z nieregularnych wojsk rozmaitego rodzaju.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 11. października. Jego Mość Król Otto grecki przybył tu dziś zrana o godzinie 7., a o godzinie 11tej przed południem wsiadł na okręt.

Medyolan, 9. października. Dziś ogłoszono tu program jazdy na kolei żelaznej z Medyolanu do Magenty.

Neapol, 2. października. Pierwszy ochmistrz dworu królewskiego, książę Ottajano, przedsięwzięmie wkrótce podróż do Niemcy w sprawie bliższych zaślubin Następcy tronu.

Hamburg, 11. października. Podróźni, którym udało się ująć ze spalonego okrętu „Austria“, przybyli parostatkami „Loftus“ do Halifax; jest ich dziesięciu, a drugie tyle uratował „Loftus“ z załogi Austrii.

Najnowsza poczta zamorska.

(Przywieziona paropływem Lloyda „Australia“ 11. b. m. do Tryestu.)

Kalkuta, 8. września. Z nadejściem chłodnej pory roku spodziewają się zupełnego przytłumienia insurekcyi. Jenerał Roberts pobił powstańców pod dowództwem Pundit Raco, Jantira Topi i Na-

wabów z Bareilly w okolicy Valhanny. Sir Grant wyparł nieprzyjaciela z Sultanpooru do Sassanpooru. Nana Sahib stoi pod Dhor-guroe w oszańcowanym obozie. Beghuma z Luknowa ofiarowała się, wydać rządowi Nana Sahiba i siebie za udzieleniem pardonu. Sir John Lawrence opuszcza Pendzab i wraca do Anglii.

Hongkong, 24. sierpnia. Na dniu 10. sierpnia zniszczono część miasta Namtowa za pogwałcenie angielskiego statku z banderą rozejmową. Chińczycy wracają powoli do Kantonu. Bandyty zaprzestali swych napadów. Teraźniejszy cesarski komisarz został odwołany z Kantonu, a miejsce jego zajmie pełnomocnik pokoju, Kweiliang. Admirał Seymour powrócił z Japonii do Hongkongu. „China Mail“ donosi, że c. k. fregata „Novara“ odplynęła 14. sierpnia z Woosung do Japonii.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 13. października. Na naszym dzisiejszym targu były następujące ceny: męcz pszenicy (82 1/2 \mathcal{H}) 2r.53k.; żyta (77 1/2 \mathcal{H}) 1r.36k.; owsa (47 \mathcal{H}) 1r.; hreczki 1r.22k.; ziemniaków 39k.; — cetrnar siana 1r.; okłotów 34k.; — sąg drzewa bukowego 9r., dębowego 8r.15k., sosnowego 7r. m. k. — Ceny drobiazgowej sprzedaży bez odmiany.

Stryj, 7. października. W drugiej połowie września sprzedawano na targach w obwodzie naszym w przecięciu męcz pszenicy po 2r.42kr.; żyta 1r.44kr.; jęczmienia 1r.18kr.; owsa 50kr.; hreczki 1r.46kr.; kukurudzy 2r.4kr.; kartofli 40kr. Cetrnar siana po 1r. — Za sąg drzewa twardego płacono 5r.19kr.; miękkiego 4r.10kr. Funt mięsa włozenia kosztował 4kr. i mas okowity 27kr. mon. konw. — Wełny i nasienia konicza nie było w handlu.

Kurs lwowski.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski mon. konw.	4	36	4	40
Dukat cesarski „ „	4	39	4	42
Półimperyal zł. rosyjski „ „	8	3	8	8
Rubel srebrny rosyjski „ „	1	32 1/2	1	33 1/2
Talar pruski „ „	1	29	1	30 1/2
Polski kurant i pięciopolówka „ „	1	9	1	10
Galic. listy zastawne za 100 złr. } bez kuponów	79	40	80	5
Galic. listy zastawne za 100 złr. }	81	25	81	55
5% Pożyczka narodowa }	81	38	82	23

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 11. października o pierwszej godzinie po południu. Pożyczka narodowa 5% 82 3/16 - 82 1/2. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 91 - 91 1/2. — Lomb. wen. pożyczki z 5% 94 - 94 1/2. Obligacje długu państwa 5% 82 1/16 - 82 1/2. det. 4 1/2% 72 3/4 - 73. det. 4% 64 1/2 - 65. detto 3% 49 1/2 - 50. detto 2 1/2% 41 1/4 - 41 1/2. detto 1% 16 1/4 - 16 1/2. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 97 - —. Detto Oedenburgs. z wypłatą 5% 96 - —. Detto Peszt. 4% 96 - —. Detto Medyol. 4% 95 - —. Obligacje indemn. niższ. austr. 5% 90 - 91. detto węgier. 81 1/2 - 82. detto galic. 81 1/2 - 82. detto siedmiogr. 81 - 81 1/4. detto innych krajów koron. 85 - 86. Oblig. bank. 2 1/2% 65 - 65 1/2. Pożyczka loter. z r. 1834 308 - 309. Detto z roku 1839 131 - 131 1/2. Detto z r. 1854 109 - 109 1/4. — Renty Como 16 1/2 - 16 3/4. Galic. list. zastawne 4% 77 - 78. Pótn. Oblig. Prior. 5% 86 1/2 - 87. Glognickie 5% 84 1/2 - 85. Obligacje Dun. żegl. par. 5% 86 1/2 - 87. — Oblig. Lloydów (w srebrze) 5% 87 - 87 1/2. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 109 - 109 1/2. — Akcyj. bank. narodowego 947 - 948. Akcje c. k. uprzyw. towarzyst. kred. 236 1/2 - 236 3/4. Akcje niż. austr. tow. eskomp. 116 3/4 - 117. — Detto Budziński-Lincko-Gmundzkiej kol. 86 1/2 - 87. Detto pótn. kolei — 168 3/4. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 255 - 255 1/4. Detto kolei ces. Eliz. po 200 złr. z wpłatą 30% 100 - 100 1/2. Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. 90 3/4 - 91. — Detto cisańskiej kolei

żel. 100 - 100 1/16. — Detto Lomb.-wen. kol. żel. 251 1/2 - 252. Detto Cesarza Franc. Józ. wschod. kol. żel. 202 1/4 - 202 1/2. Detto losy tryest. 112 - 112 1/2. Detto tow. żegl. parowej 518 - 520. Detto 13. wydania 102 1/4 - 103. Detto Lloydów 335 - 340. Peszt. mostu łańcuch. 58 - 59. Akcje młyna parowego wiedeń. 78 - 80. — Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 18 - 19. — Detto 2. wydania 28 - 29. Esterhazego losy 40 złr. 78 1/2 - 78 3/4. — Windischgrätz losy 26 1/2 - 26 3/4. Waldsteina losy 26 1/2 - 26 3/4. Keglevich losy 15 1/4 - 15 1/2. Ks. Salma losy 43 - 43 1/4. St. Genois 38 - 38 1/4. Palfego losy 37 1/4 - 37 1/2. Clarego 38 3/4 - 39.

Amsterdam 2 m. 84 3/4. — Augsburg Uso 102 1/4. Bukareszt 31 T. 274. — Konstantynopol 31 T. 481. — Frankfurt 3 m. 101 1/8 l. — Hamburg 2 m. 74 1/4. — Liwerna 2 m. 100 1/2. — Londyn 3 m. 9 56. — Medyolan 2 m. 100 3/4. Paryż 2 m. 118 1/2. — Cesarskich ważnych dukatów agio 5 1/8 - 1/4. Detto koron. 13 40 - 41. Napoleons'dor 7 57 - 58. Angielskie Sover. 10 2 - —. Imperyal Ros. 8 7 - 8. Srebro —.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 13. października. Oblig. długu państwa 5% 82 1/16; losowane obligacje 5% —; obligacje długu państwa 4 1/2% —; — 4% —; 3% —; 2 1/2% —; pożyczka loter. z r. 1834 —; z r. 1839 —; z r. 1854 —; pożycz. nar. z r. 1854 82 7/16. Obl. banku — Akcje bankowe 949 1/2. Akcje zakładu kredytowego 242. Akcje kolei pótn. po 1000 złr. 1707 1/2. Austr.-franc. akcje kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wpłatą 259 3/4; kolej żelazna lomb.-wenecka —. Akcje kolei nadciskiej — Kolej cesarszowy Elżbiety —. Kolej połud. pótn. komunikacyjna —. Akcje żegl. parowej na Dunaju po 500 złr. — Akcje żegl. parowej Lloydów po 500 złr. — Akcje niższ.-austr. Towarzystwa eskompowego po 500 złr. — Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. —; detto innych krajów koron. —; detto galic. 81 1/4. detto węgierskie 81 3/4. Amsterdam — Augsburg 102. Bukareszt 274 1/2. — Konstantynopol — Frankfurt 100 7/8. Hamburg 74 1/4. Lipsk — Liwerna —. Londyn 9 56. Medyolan —. Marsylia —. Paryż 118 1/2. — Agio duk. ces. 4 r. 43 3/10 kr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 13. października. Hotel rosyjski: PP. Wiszniewski Hen., z Dobrzezan. — Paygart Antoni, z Krzywieni. Hotel europejski: PP. Antoniewicz Ant., z Skomoroch. — Zgażdziński Konst., z Ulicka. Hotel Langa: PP. Ks. Dino Alex., z Paryża. — Onyszkiewicz Adrian, z Brzeżan.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 13. października. PP. Br. Ensch Fran., c. k. rotm., do Żółkwi. — Jaroszyński, do Małowód. — Konopacki Tytus, do Wołkowiec. — Łaskowski Win., do Ustrzyk. — Lenciewicz Erazm, do Zadorza. — Niezabitowski Nap., do Nakła. — Nowosielski Lud., do Zbory. — Oskierka Alex., do Londynu. — Pokorny Alojzy, c. k. rotm., do Gródka. — Prokasz Emil, c. k. porucz., do Stanisławowa. — Rolendi Felix, pułkownik hiszpański, do Hiszpanii. — Smarzewski Sew., do Tułkowiec. — Siemianowski Fran., do Siemigajowa. — Tourbourg Jerzy, do Moldawii.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 12. października

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza według wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	327.94	+ 9.2°	90.8	południowy sł.	pogoda
2. god. po poł.	327.80	+ 16.8°	67.5	„ „	„
10. god. wiecz.	327.78	+ 12.3°	87.9	„ „	„

T E A T R.

Dziś komedia niemiecka ze śpiewami w 3 aktach: „Das Mädchen von der Spule.“ (Młoda prządka.)
Jutro na scenie polskiej dramat w 5 oddziałach z francuskiego: „Balwierz Napoleona.“

KRONIKA.

Dnia wczorajszego było w zakładzie narodowym imienia Ossolińskich zwyczajne co roku, statutami przepisane posiedzenie uroczyste dla uczczenia pamięci Cesarza Franciszka I., pierwszego protektora tego zakładu. Najpierwszy zabierał głos kurator zakładu JW. Maurycy hrabia Dzieduszycki, zdając sprawę z ekonomicznego zarządu instytutu w upłynionym roku administracyjnym, co podamy obszernie w Dodatku tygodniowym do Gazety Lwowskiej; a po nim czytali pp. August Bielowski, dyrektor, i Ksawery Godebski, kustosz zakładu, pierwszy ustęp z historyi miasta Lwowa, mianowicie obłożenie jego przez Turków i Tatarów w r. 1671 i następne zwycięstwa hetmana Sobieskiego, które zniweczyły traktat Buczacki; a drugi zwierzchnia Hieronima Radziejowskiego, spisane przez Linage de Vauciennes, dworzana kardynała Mazzariniego. W końcu wstąpił powtórnie na trybunę kurator zakładu, i odczytał ustęp z poematu Wincentego Pola: „Hetmańskie pachole“, który nieobecny we Lwowie autor nadał umyślnie na to posiedzenie. Jego Excelencya Namiesnik JW. Agenor hrabia Gołuchowski, kilka dostojnych dam i liczne grono światłej publiczności zaszczytli obecnością swoją to uroczyste posiedzenie.

W Warnie spaliły się magazyny p. Tedeschi, austriackiego i francuskiego wicekonszula, ajenta Lloydów i Mesagerie; a nawet archiwa padły pastwą pożaru. Wprost z Warny piszą, że pożar wybuchł na dniu 19. z. m. w budynku c. k. austriackiego wicekonszula, i że pomimo najgorliwszej pomocy, której kapitan właśnie co przybyłego parostatku Lloydów „Mercur“ p. Smoquina nie szczędził z swemi ludźmi, spłonął cały budynek w przeciągu mniej jak pięciu godzin. Niektóre tylko papiery i kasę zdołano uratować, francuska zaś, pruska, rosyjska i szwedzka kancelarya, równie jak ajeneya francuskiego towarzystwa Mesagerie i kilka magazynów padło ofiarą. Ajencya Lloydów jednak, lubo w pobliżu palących się budynków, została nieuszkodzoną, ale wyniesiono

stamtąd wszystko, gdyż rozszerzyła się fałszywa pogłoska, że w budynkach stojących w płomieniach znajduje się zapas prochu.

— Gdy kuryer rosyjski przywiózł z Pekinu wiadomość o zawarciu traktatu zdumiewał się dziennik „Times“ nad spieszną komunikacją pocztową między Pekinem i Petersburgiem. List Dra Augusta Petermanna, pisany do dziennika „Times“ wyjaśnia tajemnicę tego pospiechu. Oto ważniejsze szczegóły tego listu: Kuryer rosyjski odbywa podróż między obydwoimi stolicami w 26 lub 27 dniach. Telegraficzna komunikacja sięga wprawdzie z Petersburga tylko do Moskwy, ale może być bez trudności roześciągana aż do Kiachty, i wtedy dochodziłaby wiadomość z Pekinu do Petersburga w przeciągu 8 dni. Coraz ważniejszą też staje się dla Rosyi rzeka Amur, służąc za bezpośredni gościniec handlowy i komunikacyjny. Nikolajewsk położony u ujścia tej rzeki, zaopatruje już tamtejsze okolice w towary i artykuły zbytkowe, które dawniej sprowadzano z Petersburga, i stanie się z czasem tem dla Rosyi azyatyckiej, czem jest Londyn lub Liwernol dla Europy. Przed ośmiu laty była to pustynia, a dziś jest kwitnące miasto handlowe, i rząd rosyjski zachęca najhojniejszym wsparciem tak krajowych jak i obcych kupców do osiedlenia w tem mieście. Już teraz pływa 29 parostatków, między temi 14 okrętów wojennych na rzece Amur. Rosya — powiada Dr. Petermann — nie robi z tego żadnej tajemnicy, i trzeba przyznać, że terażniejszy Car przyjął wcale inną politykę niż poprzednik jego. Rezultaty najważniejszych pomiarów i podróży, które przez 50 lat leżały zagrzebane w archiwach państwa, są od roku 1856 każdemu dostępne. Zresztą ma Amur tę właściwość, że uście jego, chociaż leży prawie w tej samej szerokości, co Shonon w Irlandyi, bywa przecieź dla wpływów klimatycznych innego rodzaju przez 9 miesięcy w roku zamknięte lodami. Ale od pewnego punktu Amuru, 60 mil na południe od ujścia tej rzeki, zamysła Rosya założyć kolej żelazną do zatoki Castries, a ta zatoka jest przez 8 miesięcy do roku otwarta.